

Turvallisempaan arkeen

Keskustan linjauksia Suomen sisäisen turvallisuuden parantamiseksi

Suomalaiset ovat tottuneet turvalliseen elinympäristöön ja se on meille tärkeä asia. Maamme on myös kansainvälisesti vertaillen turvallinen paikka elää. Kansalaisilla on vahva luottamus toisiinsa ja viranomaisiin. Korruption vähäisyydessä Suomi on maailman kärkisijoilla. Kansalaisten oikeudentaju on vahva ja kaduilla voi kulkea vailla pelkoa.

Keskusta katsoo, että sisäisessä turvallisuudessa on kuitenkin yhä paljon kehitettävää. Muihin EU-maihin verrattuna Suomessa esimerkiksi tapahtuu paljon tapaturmia kotona ja lähiympäristössä. Syrjäytyminen eri muodoissaan vie ihmisiä yhteiskunnan ulkopuolelle ja saattaa pahimmillaan johtaa rikos- ja väkivaltakierteeseen, joka vaarantaa koko yhteisön turvallisuudentunteen.

Turvallisuusviranomaisten on tehtävä työtä sen eteen, että niiden toiminta pysyy tehokkaana, turvallisuutta parantavana ja ongelmia ennaltaehkäisevänä. Valtion on huolehdittava viranomaisten toimivasta organisaatiosta ja taattava riittävät taloudelliset voimavarat.

Keskusta haluaa turvata palvelut ihmisen lähellä koko maassa. Jokaisen suomalaisen on asuinpaikastaan riippumatta voitava tuntea olonsa turvallisiksi kotona, lähiympäristössä, opiskelu- tai työpaikalla ja tien päällä. Kunnilla on keskeinen merkitys turvallisuuden rakentamisessa. Turvallisuus tulisikin nähdä myös kunnan ja alueen elinvoimatekijänä. Myös kansalaisten on voitava rakentaa hyvää ja turvallista tulevaisuutta itselleen ja läheisilleen. Yksilöillä on oma vastuunsa: jokainen voi omilla teoillaan lisätä omaa ja lähiympäristönsä turvallisuutta.

Tulevaisuuden turvallisen yhteiskunnan rakentami-

nessä esiin nousevat ennen kaikkea ennaltaehkäisy ja varhaisen puuttumisen periaate. Syrjäytymiskierre katkeaa helpoimmin heti alkupäässään. Kotitalouksissa, työpaikoilla ja julkisissa tiloissa riittävät tiedot ja ohjeistukset, toimivat hälytys- ja sammutuslaitteet sekä lähiympäristön kunnossapito ehkäisevät monia vaaratilanteita. Myös viranomaisvalvonta ja tieto viranomaisen läsnäolosta lisäävät turvallisuutta.

Yhtä lailla on varauduttava myös yllättäviin ja äkillisiin vaara- ja häiriötilanteisiin. Poliisin, ambulanssin ja pelastustoimen on tarvittaessa oltava paikalla nopeasti. Yhteiskunnalla on oltava valmius torjua myrskyjen, tulvien ja muiden luonnonilmiöiden aiheuttamia tuhoja sekä reagoida tehokkaasti niiden aiheuttamiin häiriötilanteisiin. Pitkien etäisyyksien Suomessa tarvitaan myös vapaaehtoistoimintaan perustuvia palveluja, joita hyödynnetään niin äkillisissä tilanteissa kuin arkipäivän turvallisuuden varmistamisessa.

Vastuu turvallisuudesta ja hyvinvoinnista on yhteinen. Toimijoita ovat niin valtio, kunnat, seurakunnat, yritykset, järjestöt, lähiyhteisöt kuin yksittäiset kansalaiset. Poikkihallinnollinen ja läpinäkyvä yhteistyö on ensiarvoisen tärkeää. Kun tieto jaetaan kaikille sen sijaan että jokainen toimija kokoaisi sen erikseen hajanaisista sirpaleista, yhteistyö sujuu, tieto kulkee ja viranomaiset toimivat tehokkaammin. Yhteistyö ja vastuun ottaminen on tärkeää myös lähiyhteisöissä. Huolenpito ja välittäminen luovat sosiaalista turvallisuutta ja estävät yksilöitä putoamasta yhteiskunnan ulkopuolelle.

Turvallisessa Suomessa kansalaiset voivat luottaa valtioon, viranomaisiin ja toisiinsa sekä rakentaa tulevaisuuttaan vailla pelkoa.

Kotona on hyvä olla – kaduilla ei syytä pelkoon

Varautuminen kannattaa

Keskusta tahtoo kehittää suomalaisten omaa vastuunottoa varmistamalla, että kansalaisilla on riittävästi tietoa ja osaamista varautua vaara- ja häiriötilanteisiin. Kotitalouksilla on suuri rooli turvallisuuden edistämisessä ja vahinkojen ennaltaehkäisyssä. Asukkaiden tulee tietää, kuinka toimia hätätilanteissa. Palohälyttimet, sammutuslaitteet sekä muut turvallisuutta lisäävät välineet on pidettävä toimintakunnossa.

Julkisissa tiloissa, kouluissa ja työpaikoilla laaditaan turvallisuussuunnitelmat ja huolehditaan, että henkilökunta tuntee ne. Julkisten monitoimitilojen kuten kauppakeskusten käyttö ja samalla myös turvallisuushaasteet ovat lisääntyneet. Näiden tilojen turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota. Yksityiset turvapalvelut voivat toimia viranomaisen rinnalla, mutteivät korvata niitä.

Turvallinen lähiympäristö

Keskusta haluaa kehittää lähiympäristön turvallisuutta. Kolmasosa kaikista tapaturmista tapahtuu kotiympäristössä. Pelkästään liukastuminen johtaa vuosittain jopa 200 000 haittaan tai vammaan. Asumisen turvallisuudessa varmistetaan hyvä kunnossapito ja erityisesti iäkkäiden turvallinen asuminen. Lähiympäristön siisteys ja yleinen viihtyminen lisäävät myös turvallisuutta.

Asumisen turvallisuus lähtee maankäytön, rakentamisen ja liikenteen suunnittelusta. Hyvä yhdyskuntasuunnittelu, liikenneväylien kunnossapito sekä esteettömyys parantavat liikkumisen turvallisuutta. Samalla jokaisen liikkujan omaa vastuuta tulee korostaa.

Katuväkivalta on lähes puolittunut 30 vuodessa. Erityisesti iäkkäisiin ihmisiin kohdistuneet varkaudet ovat kuitenkin lisääntyneet. Keskustalla on tiukka linja omaisuusvarkauksiin ja huijausyrityksiin.

Lähisuhdeväkivalta poikki

Keskusta katsoo, että lähisuhdeväkivaltaan on tartuttava määrätietoisin toimin. Kuntien tulee laatia yhdessä kolmannen sektorin kanssa konkreettinen toimintaohjelma lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi, tunnistamiseksi sekä uhrien auttamiseksi. Lähisuhdeväkivallan uhreille ja tekijöille tulee luoda matalan kynnyksen tuki- ja hoitopalveluita. Ensi- ja turvakotien toiminnan jatkuminen on turvattava. Henkilöstöä koulutetaan tunnistamaan lähisuhdeväkivalta. Seksuaalirikosten rangaistuksia on kiristettävä.

Viranomaisen turvana arjessa ja hädän hetkellä

Yhteistyö kannattaa

Poliisi, rajavartiolaitos, pelastustoimi ja tulli voivat yhdistää joitakin keskeisiä toimintojaan. Näin välteään päällekkäistä työtä ja kommunikaatiokatkoksia sekä saadaan tieto kulkemaan viranomaisten välillä entistä jouhevammin. Keskusta esittää selvitystä, jossa kartoitetaan, onko mahdollista yhdistää poliisin, rajavartiolaitoksen ja tullin rikostutkinta tai tehdä nykyistä enemmän yhteistyötä niiden välillä.

Poliisin tehokas toiminta turvattava

Keskusta katsoo, että poliisilla on merkittävä vaikutus sekä konkreettiseen turvallisuuteen että turvallisuuden ilmapiiriin. Vuoden 2014 alusta voimaan tulleen poliisin hallintorakennemuutoksen (PORA III) tuloksia on seurattava tiiviisti. Poliisilaitosten määrän väheneminen 24:stä 11:een sekä liikkuvan poliisin lakkauttaminen ovat merkittäviä muutoksia. Ensisijaista on varmistaa, etteivät nämä muutokset heikennä yleistä turvallisuutta ja poliisipalveluiden saatavuutta.

Poliisin on edelleen oltava tavoitettavissa kaikkialla Suomessa. Erityisesti haja-asutusalueella tien päällä oleva poliisi on usein paikalla ensimmäisenä, joten liikenteenvalvonta ei saa jäädä muiden tehtävien alle.

Harvaan asuttujen alueiden turvallisuuden parantamiseksi Keskustan kannattaa uudenlaisen kyläpoliisijärjestelmän käyttöön ottoa. Siinä hakumenettelyn kautta nimetään ja palkataan kunnan alueella toimiva poliisi, joka täydentää alueen turvallisuuspalveluita.

Yhteistyötä muihin viranomaisiin tiivistetään ja esimerkiksi sosiaalitoimen puolelta tulevat vihjeet otetaan viipymättä ja vakavasti käsittelyyn.

Keskustan mielestä myös valtion keskeiset paikallispalvelut on turvattava jokaisessa kunnassa. Mikäli näillä palveluilla ei ole omaa toimipaikkaa, ne tulee toteuttaa kuntien ja valtion yhteispalvelupisteissä. Myös sähköistä asiointia tulee kehittää muun muassa verohallinnon myönteisten kokemusten pohjalta.

Keskusta haluaa hyödyntää eri kokeiluista ja hankkeista saadut kokemukset turvallisuuden parantamiseksi. Esimerkiksi Lapissa käynnissä oleva Arjen turvaa kunnissa –hankkeen avulla pyritään kokoamaan hyvät käytännöt ja resurssit, tiivistämään eri toimijoiden hyvinvointi- ja turvallisuusyhteistyötä sekä turvaamaan palvelutuotantoa etenkin harvaan asutuilla alueilla.

Pelastustoimen on katettava koko Suomi

Pelastustointia koskevat uudistukset on tehtävä harmitusti ja huolella valmistellen. Keskustan mielestä Kataisen hallituksen päätös perua aikeensa pelastusalueiden puolittamisesta 22:sta 11:een on oikea. Kuntien on voitava säilyttää sananvaltansa pelastustoimen järjestämisessä.

Sopimuspalokuntatoiminta on merkittävä osa alueellista pelastustoimintaa. Erityisesti haja-asutusalueilla vapaapalokuntien vastuualue pelastuspalveluista on huomattava. Ikääntyminen, työelämän kasvavat paineet sekä kasvava kilpailu vapaa-ajasta vievät kuitenkin tarmoa ja aikaa vapaaehtoistyötä. Keskusta korostaa vapaaehtoisen pelastustoiminnan merkitystä ja haluaa suunnata sopimuspalokunnille jatkossakin riittävästi tukea, jotta pelastustoimi pysyy kattamaan koko maan.

Hätäkeskusuudistuksen vaikutusten seuraaminen on tarpeen, sillä hätäkeskusten yhdistäminen on heikentänyt merkittävästi niiden paikallistuntemusta. Pelastushelikopteritoiminta on turvattava myös jatkossa.

Tulli ja rajavartiolaitos varautuvat tulevaan

Keskusta näkee Venäjän läheisyyden suurena mahdollisuutena elinkeinoelämälle. Ennusteen mukaan rajaliikenne jatkaa kasvuaan. EU:n ja Venäjän välisestä viisumivapaudesta on käyty neuvotteluja.

Mahdollinen viisumivapaus vaikuttaisi maamme sisäiseen turvallisuuteen raja-alueita laajemmin. Pidemmällä aikavälillä viisumivapaus Venäjän ja Euroopan unionin välillä on kannatettavaa, mikäli passikäytännöt, rajaresurssit ja muut yhdessä sovitut askelmerkit on täytetty puolin ja toisin.

Poikkeustilanteisiin on varauduttava entistä paremmin

Keskusta katsoo, että yllättäviin ja laajamittaisiin poikkeustilanteisiin on varauduttava entistä paremmin. Viime vuosina myrskyt, tulvat ja muut luonnonilmiöt ovat aiheuttaneet laajoja vahinkoja sekä muun muassa liikenteen ja sähkönjakelun katkoksia. Myös kauppakeskus- ja koulusurmien tapaiset äärimmäisen vakavat väkivallanteot ovat horjuttaneet koko yhteiskunnan turvallisuudentunnetta. Tällaisissa tilanteissa tarvitaan laajaa viranomaisten välistä yhteistyötä sekä vapaaehtoisjärjestöjen apua.

Myös tiedonvälityksen merkitys ja ihmisten keskinäinen huolehtiminen korostuvat. Kansalainen ei saa joutua vaaraan häiriötilanteiden aikana. Myös haja-asutusalueille on hyvä laatia turvallisuussuunnitelmat esimerkiksi kyläsuunnitelmien yhteyteen.

Turvallisuus on yhteinen asia

Vastuu läheisistä kuuluu kaikille

Keskusta katsoo, että sisäisen turvallisuuden edistäminen on kaikkien suomalaisten yhteinen tehtävä. Turvallinen ympäristö ja ilmapiiri syntyvät suurelta osin arjen pienistä teoista ja toisista välittämisestä. Katseet on käännettävä omista kengänkärjistä eteenpäin. Lähiympäristöstä pidetään yhdessä huolta. Tuntemattomallekin tarjotaan tarvittaessa apua eikä vanhusta jätetä yksin. Yhteiskunnan turvaverkkoa rakennamme me kaikki yhdessä.

Vapaaehtoistyö on korvaamaton tuki

Keskusta korostaa vapaaehtoistyön merkitystä ja haluaa edistää sen mahdollisuuksia turvallisuuteen liittyvissä tehtävissä. Sopimuspalokuntatoiminta on hyvä esimerkki vapaaehtoistoiminnan valtakunnalli-

sesta merkityksestä. Myös Vapaaehtoinen pelastuspalvelu Vapepa tarjoaa apua yllättävissä hätätilanteissa. Vapaaehtoistyön monet mahdollisuudet on kartoitettava ja hyödynnettävä entistä tarkemmin. Viranomaisyhteistyötä on helpotettava, vapaaehtoispalvelujen koordinoitua kehitettävä ja ylimääräisiä esteitä karsittava. Kuntien ja järjestöjen on huolehdittava vapaaehtoisten toimijoiden riittävästä osaamisesta, yhteydenpitojärjestelmästä ja muista valmiuksista.

Syrjäytymistä ehkäistään puuttamalla ajoissa

Keskusta on huolestunut syrjäytyneiden määrän kasvusta. Syrjäytyminen on laaja käsite, joka linkittyy usein köyhyyteen, vähäiseen koulutukseen ja taloudellisiin ongelmiin. Yksinäisyys ja syrjäytyminen voivat aiheuttaa jatkuvaa turvattomuutta, joka ei ole kovin näkyvää, mutta jonka inhimilliset ja taloudelliset seuraukset ovat vakavat.

Keskusta haluaa tarttua syrjäytymiseen jo varhaisessa vaiheessa. Syrjäytymisen pysäyttäminen ehkäisee myös rikollisuutta, päihteidenkäyttöä ja väkivaltaa. Viranomaisraajat ylittävä yhteistyö on avainasemassa syrjäytymisen ehkäisyssä. Tiedon on kuljettava esimerkiksi poliisitoimen, sosiaalitoimen ja koulun välillä sujuvasti mutta yksityisyydensuojaa kunnioittaen. Ongelmiin on tartuttava ajoissa, sillä esimerkiksi koulupudokkuus ja työttömyys lisäävät riskiä syrjäytyä. Erityistä huomiota kiinnitetään myös maahanmuuttajien kotouttamiseen sekä vanhusten yksinäisyyden ehkäisyyn.

Suomeen tarvitaan

sisäisen turvallisuuden selonteko

Sisäisen turvallisuuden asioita on käsitelty eduskunnassa osana hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittista selontekoa. Keskusta esittää, että hallitus antaa jo syksyllä 2014 selonteon sisäisen turvallisuuden asioista. Jatkossa selonteko voitaisiin antaa kerran vaalikaudessa. Selonteossa pitäisi käsitellä ainakin arjen turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä, sisäisen turvallisuuden toimintakykymme turvaamista sekä kansainvälisen toimintaympäristön muutosten tuomia haasteita sisäiselle turvallisuudelle.